ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Bisaya
Bolyum LVI Ihap 22
Nobyembre 21, 2025
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Pandayon ang kusog sa katawhan taliwala sa grabeng pulitikanhong krisis sa rehimeng US-Marcos

Gitay-og sa grabeng pulitikanhong krisis ang rehimeng Marcos. Kini human sa pagbutyag sa kanhi niyang kaalyado ug suluguon sa kongreso nga si Marcos mismo mao ang anaa sa pungkay sa dakung burukrata kapitalistang sindikato sa gubyerno nga nagakolekta og kikbak ug suhol sa gatusan ka bilyong piso nga mga proyektong imprastruktura. Wala mahibulong ang katawhan niini nga pagbutyag, apan labaw niining gisugnuran ang ilang nagdilaab nga kasuko sa dinagkung laraw sa korapsyon ug pagpangawat ni Marcos sa pondo sa nasud.

Tungod kay siya ang gipig-ot ug gihulog ni Marcos, gibutyag ni kanhing kongresman Zaldy Co nga si Marcos mismo ang nagsugo niya, isip nangulo sa komite sa badyet sa kongreso, nga isal-ot ang ₱100-bilyon nga proyekto sa badyet sa 2025. Gibutyag niya nga siya mismo ang nagdalag mga male-maletang kikbak sa balay ni Marcos ug sa Malacañang.

Pareho kini sa miaging testimonya sa senado ni Roberto Bernardo, kanhi taas nga upisyal sa Department of Public Works and Highways (DPWH), nga binilyo ka pisong kikbak sa mga proyektong imprastruktura ang iyang gideliber sa mga yaweng upisyal sa Malacañang.

Gisakyan sa mga lider sa Iglesia ni Cristo ang lapad nga kalihukang protesta batok sa korapsyon. Gihakot nila ngadto sa Luneta ang ilang mga sakop aron magpakitag kusog ug pahimangnoan si Marcos nga dili pig-oton ang ilang mga negosyo nga nabutyag nga kasosyo sa mga Discaya sa mga proyektong puno sa anomalya. Misakay usab ang mga Duterte ug uban pang mga kaalyado niini nga mga paksyong anti-Marcos aron magpakana og rali sa pagsulay manghulhog sa mga upisyal militar nga talikdan si Marcos.

Sa desperadong pagsulay nga limpyuhan ang iyang nawong nga puno sa lapok, ginapagawas karon ni Marcos nga wala siyay hanaw sa binilyong kikbak nga gidala sa palasyo ug nga gigamit lamang ang iyang ngalan sa iyang mga suod nga upisyal. Sa kataranta, dali-dali niyang gitangtang ang labing taas nga mga upisyal sa gabinete, kalihim sa badyet, ug pipila ka yaweng upisyal, nga nakadugang ug nakapalalum sa mga siak sa iyang pundok.

Nagkayamukat karon ang Malacañang sa pagtago sa nagtipun-og nga kwartang gikurakot ni Marcos gikan sa pondo sa nasud. Kauban niya ang pipila ka grupo sama sa Akbayan nga nagpakaaron-ingnong kontra-korapsyon apan nanalipud kaniya pinaagi sa pagduhaduha sa pagbutyag nga siya mismo

ang nalambigit ug anaa sa kinatumyan sa korapsyon. Gihimo nilang panghadlok ang posibilidad nga mopuli ang parehong korap nga si Sara Duterte aron pugngan ang panawagan sa katawhan nga tapuson ang rehimeng US-Marcos.

Nakatutok ang imperyalistang amo ni Marcos. Pinaagi sa kontrol niini sa AFP, tibuok pa gihapon ang suporta sa US kang Marcos. Gidala niini ang linya nga laraw sa China ang "destabilisasyon" batok kang Marcos. Bisan pa man, andam kini nga ibalhin ang suporta sa laing paksyon nga magpadayon sa pagpanalipud sa interes sa ekonomiya, pulitika, ug militar sa US sa nasud. Hugot kining nakalambigit ug naghatag og pondo sa grupong Akbayan isip reserbang kabayo, bisan og nagpabiling opsyon nga ituboy ang mas militaristang paksyon, ilabina aron direktang sumpuon ang nagkusog nga progresibo ug makinasudnong kalihukanng masa.

Wala mihunong ang pagdagayday sa mga protesta kontra korapsyon. Padayon ang mga walkout ug mga lihok protesta sa mga kabatanonang estudyante sa lain-laing bahin sa nasud. Miulbo ang lapad nga protesta sa mga mamumuo, sa mga kabus nga komunidad, ug sa nagkalain-laing demokratikong hut-ong ug sektor. Pasistang kabangis ug panghadlok ang gisugat sa rehimeng Marcos aron pahilumon ang nagkakusog nga tingog sa katawhan.

Sa Nobyembre 30, adlaw sa paghandum kang Andres Bonifacio, bayani sa masang Pilipino, gilauman ang pagbaha pag-usab sa katawhan sa Luneta ug sa lain-laing bahin sa nasud aron ipakita ang kasilag sa korapsyon. Subay sa panawagan nga papanubagon ang tanang nalambigit sa korapsyon, nagkakusog ang singgit sa katawhan nga palagputon o paluwaton si Marcos ug Duterte.

Mikaylap karon ang panawagan sa pagtukod og "transition council" o konsehong pang-transisyon nga magdumala sa estado ug mag-andam sa proseso sa pagtukod og bag-ong gubyerno. Kini salamin sa lalum nga pagkadismaya ug kawalay pagsalig sa lapad nga katawhan sa mga legal nga proseso sa nagharing estado ug sa mga napiling upisyal sa gubyerno. Samtang nagalungtad ang krisis sa nagharing sistema ubos ni Marcos, siguradong makusog pa ang panaghiusa dinhi sa nagkalain-laing bahin sa katilingbang Pilipino.

Ihimugso ug iporma ang maong konseho sa proseso sa pagpalagpot sa rehimeng US-Marcos. Kung makab-ot, mahimong bag-ong natad kini sa pakigbisog alang sa gitinguhang mga kausaban. Kinahanglan ipadayon sa katawhan ang demokratikong representasyon batok sa pagdominar dinhi sa mga nagharing hut-ong. Ang kusog sa demokratikong mga sektor nga gipundar sa kalihukan kontra korapsyon ug burukrata kapitalismo mao ang mahimong puhunan sa mga pakigbisog sa umaabot.

Busa, labing mahinungdanon nga palig-onon sa katawhang Pilipino ang ilang organisadong han-ay ug ang lapad nga kalihukang protesta aron palagputon sila Marcos ug Duterte. Mahinungdanon ang makanunayong pagpalagsik ug pagpalapad sa pagsalmot sa masang mamumuo, kabus sa kasyudaran, ug mag-uuma sa kabanikanhan, nga maoy labing naigo sa korapsyon. Kini ang siguradong motay-og sa paghari ni Marcos. Daku ang hagit sa mga estudyante nga moadto sa mga pabrika, komunidad, ug kabanikanhan aron motabang sa pagpukaw ug pagpalihok sa minilyong katawhan.

Ipataas ang kahimatngon sa katawhan mahitungod sa makihut-ong nga pagsusi sa semikolonyal ug semipyudal nga sistema sa katilingbang Pilipino. Kinahanglang palalumon ang kahibalo sa kasaysayan sa pakigbisog sa katawhan batok sa dunot nga reaksyunaryong estado, ug ang panginahanglan sa rebolusyonaryong pakigbisog aron hingpit nga bag-ohon ang sistema.

Daw pabor ang sitwasyon alang sa Partido ug mga rebolusyonaryong pwersa. Kinahanglang sakmiton ang higayon aron palig-onon ang Partido ug ang mga kaabag niining tago nga mga organisasyong masa, aron mahimong puthaw nga ubod ug lig-ong dugukan sa malungtarong pakigbisog. Kinahanglang palig-onon ang panawagan sa pag-adto sa kabanikanhan aron didto padayong ipundar ang organisado ug armadong kusog sa katawhan, ug itanum ang binhi sa gubyerno sa katawhan ug sa gawasnon ug demokratikong sistema. AB

ANG Bayan

Bol. LVI Ihap 22 | Nobyembre 21, 2025

Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.

Unod

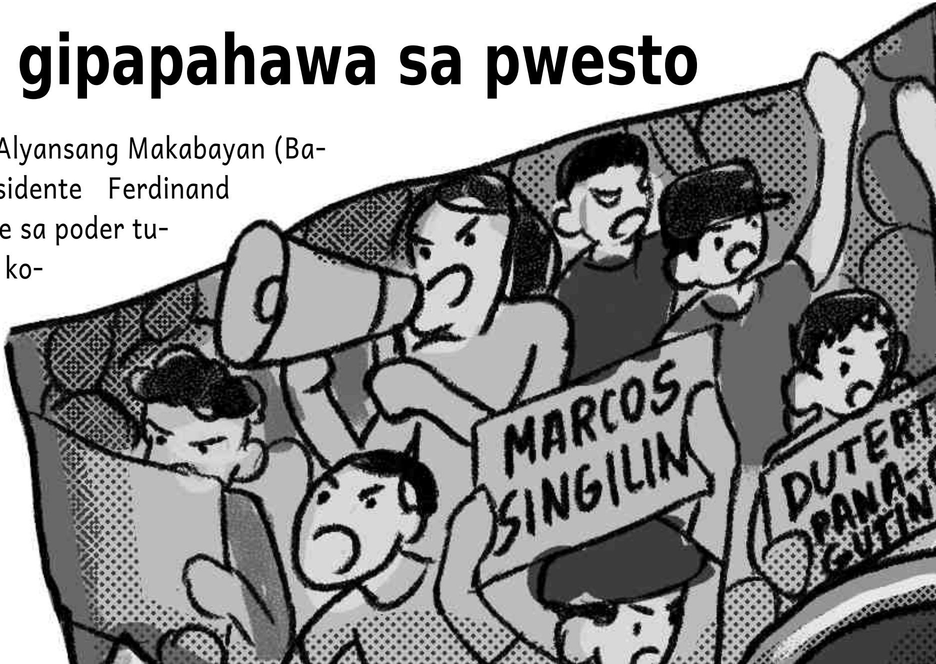
Editoryal: Pandayon ang kusog sa katawhan taliwala sa grabeng pulitikanhong krisis sa rehimeng US-Marcos 1
Marcos, Duterte, gipakanaog sa pwesto 3
5,500 estudyante, nag-*walkout* sa Baguio City 4
Organisasyon sa Hacienda Luisita, gipalig-on 4
Mga protesta 4
Pagpangawkaw, ugat sa katalagman sa Cebu 5
Delubyo sa korapsyon matag kalamidad 6
Sa mubong pagkasulti 7
Balita sa DRB abot hangtud France 8
Asembliya sa KM sa Metro Manila, nalunsad 8
US, maluibong gipakusog ang interbensyon 8
Anti-pyudal nga pakigbisog sa Isabela 9
Organisador sa mag-uuma sa Isabela, giaresto 10
Aset, napatay sa BHB sa Negros 10
Armadong kaguliyang ug henosidyo sa Sudan 10

Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas

ang.bayan@cpp.ph

Isip Hari ug Reyna sa Korapsyon

Marcos, Duterte, gipapahawa sa pwesto

Dayag nang gipanawagan sa Bagong Alyansang Makabayan (Bayan) ang pagpahawa kang Presidente Ferdinand Marcos Jr ug Bise Presidente Sara Duterte sa poder tungod sa ilang kalambigitan sa lapad nga korapsyon sa gubyerno. Duso sa alyansa, isip Hari ug Reyna sa Korapsyon, kinahanglan silang tangtangon sa pwesto ug ipriso tungod sa pagpangawkaw sa kaban sa nasud.

Dismayado ang katawhang Pilipino tungod pipila ka bulan sukad nagsugod ang mga "imbestigasyon" apan wala gihapoy nanubag ug napriso. Nagtinudluay ang mga nalambigit sa anomalya ug ginagamit pa ang mga ahensya ug komisyon sa gubyerno para sa malukpanong *cover-up*. Walay tinuod nga pagpanubag ug hustisya ang makuha hangtud anaa sa poder sila Marcos ug Duterte.

Ginaduso sa Bayan ang pagtukod og usa ka "transition council" nga mopuli sa pagdumala sa gubyerno ug magdepensa sa interes sa katawhang Pilipino kung mapapahawa ang mga nag-unang korap. Pagalangkuban ang konseho sa mga indibidwal ug grupo nga nagrepresentar sa demokratikong mga sektor nga nanguna sa kalihukang kontra korapsyon ug sa kalihukang magpahawa kang Marcos ug Duterte.

Ang mga pasabog ni Zaldy Co

Dugang sa kasuko sa katawhan ang gibutyag ni kanhing Rep. Zaldy Co nga direktang nagpunting kang Marcos isip upisyal nga adunay pinakadakung "insertion" sa badyet alang sa 2025. Matud pa niya, gisugo siya ni Marcos nga isal-ot ang ₱100 bilyon nga gisaad kaniya sa iyang ig-agaw nga si Martin Romualdez.

Nagpagawas usab ni Co og listahan sa mga proyekto diin napadulong ang ₱100 bilyon nga gipasal-ot ni Marcos. Ang ₱81 bilyon niini nakalista alang sa imprastruktura, diin 80% mga proyektong *flood control*. Matud pa niya, nakakuha si Marcos og 25% kikbak sa maong mga proyekto. Si Co ug ang mga kumpanya sa iyang pamilya usa sa mihakop sa gatusan ka kontrata sa *flood control* ug ubang imprastruktura.

Human sa gibutyag ni Co, gitangtang ni Marcos ang iyang Executive Secretary nga si Lucas Bersamin ug apo niini nga si Adrian Bersamin, ingonman ang kalihim sa badyet nga si Amenah Pangandaman ug ang iyang kauban nga *undersecretary* sa edukasyon nga si Trygve Olaivar. Kining upat mao ang gitudlo ni Co nga mga opereytor ni Marcos sa pagkolekta sa binilyong kikbak.

Nagkalapad nga panawagan sa pagpanubag sa mga korap

Padayon ang dinagku ug ginagmayng mga protesta nga ginalusad sa Metro Manila ug sa mga prubinsya aron manawagan sa pagpanubag sa mga korap. Daghan niini gipangulohan sa mga organisasyong sakop sa Kilusang Bayan Kontra Kurakot (KBKK).

Gatusan ka katawhan sa National Capital Region (NCR), nag-una gikan sa han-ay sa mga mamumuo ug kabus sa kasyudaran, ang miapil sa Lakbayan ng Mamamayan Kontra Korapsyon niadtong Nobyembre 7. Nagmartsa sila paingon sa Mendiola. Niadtong adlawa usab, gidagsang ug giyugyog sa KBKK ang Office of the Ombudsman sa Quezon City. Nagprotesta ang mga mamumuong panglawas sa lain-laing ospital ug ang mga magtutudlo gikan sa 212 ka eskwelahan sa NCR. Nagprotesta usab ang mga mamumuo ug unyon sa Laguna.

Niadtong Nobyembre 14, usa ka martsa ang subling gilunsad padulong sa Mendiola. Niadtong adlawa, adunay mga protesta sa pito ka syudad sa Metro Manila; sa Pampanga, Cavite, Laguna, ug sa mga syudad sa Iloilo, Cebu, ug Davao. Gipahigayon usab sa mga mamumuo, migrante, ug estudyante sa STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) ang koordinadong protesta niadtong adlawa. Naglunsad usab og mga "protestang umahon" ang mga mamumuo sa ilang tagsa-tagsang trabahoan.

Niadtong Nobyembre 16, kapin-kun-kulang 3,000 ka indibidwal ang mitambong sa ikaduhang *fun run* batok sa korapsyon sa UP Diliman. Usa ka konsyerto kontra anomalya ang gilunsad sa Angeles City, Pampanga niadtong adlawa. Sa sunud-sunod nga mga adlaw sukad Nobyembre 17, nagprotesta ang mga grupo sa mangingisda sa baybayon sa Manila Bay.

Niadtong Nobyembre 17 ug 18, subling nagprotesta ang mga kabatan-onan sa tibuok nasud sa pagpanguna sa Youth Rage Against Corruption. Samtang niadtong Nobyembre 20, giyugyog sa grupo sa kababayen-an ang Quezon City. AB

5,500 estudyante, nag-*walkout* sa Baguio City

Dungan-dungan nga nag-*walkout* ang kapin 5,500 ka estudyante gikan sa Benguet State University, Saint Louis University-Maryheights Campus ug Main Campus, University of the Philippines-Baguio, University of the Cordilleras, ug University of Baguio niadtong Nobyembre 18. Kabahin kini sa pagdumdum sa International Students' Day niadtong Nobyembre 17.

Naglunsad og programa ang mga kabatan-onang estudyante sa ilang tagsa-tagsa ka unibersidad, ayha nagmartsa paingon sa Malcolm Square alang sa usa ka sentralisadong programa. Gikundena sa mga kabatan-onan ang malukpanong korapsyon sa gubyerno ug ang padayon nga kawalay akawntabilidad ug hustisya. Nanawagan usab sila og dugang badyet sa edukasyon ug gimakmak ang "mallification" o pribatisasyon sa publikong merkado sa Baguio ug ang pagmina sa mga langyawng kumpanya sa kabukiran sa Mankayan.

Gawas sa walkout sa Baguio City, naglunsad usab og makasaysayanong *walkout* ang 400 ka estudyante sa University of Eastern Philippines sa Northern Samar niadtong Nobyembre 17.

Sa Maynila, gatusan ka mga kabatan-onan, sa pagpanguna sa Youth Rage Against Corruption (YRAC), ang nagmartsa paingon sa Mendiola. Aduna usay mga aktibidad ug protesta ang mga kabatan-onan sa Tarlac, Pampanga, Laguna, ug Quezon, sa mga syudad sa Cebu, Iloilo, Tacloban, ug Davao. Samtang, gimakmak sa mga grupo ang sunud-sunod nga mga *bomb threat* sa mga unibersidad ug eskwelahan sa pagsulay nga idiskaril ang ilang mga protesta.

Sa Nobyembre 21, gitakda sa mga grupo sa kabatan-onan ug estudyante ang paglunsad og nasudnong adlaw sa *walkout* ug protesta. Mibarog ang mga estudyante nga magpadayon sila sa pagprotesta hangtud walay napanubag ug dili mapahawa sa pwesto silang Ferdinand Marcos Jr ug Sara Duterte. Mosalmot sila sa Baha sa Luneta 2.0 karong Nobyembre 30. AB

Organisasyon sa mga mag-uuma sa Hacienda Luisita, subling gipalig-on

NANUMPA ANG MGA bag-ong napiling lider sa Alyansa ng Manggagawang Bukid ng Asyenda Luisita (AMBALA) niadtong Nobyembre 16 sa usa ka tigum sa Barangay Lourdes, San Miguel, Tarlac City.

Gihimo kini atol sa paghandum sa masaker niadtong 2004 diin pito ka mag-uuma sa Hacienda Luisita ang napatay sa pagpamusil sa mga pwersa sa estado. Nagwelga kaniadto ang United Luisita Workers Union ug Central Azucarera de Tarlac Labor Union isip tubag sa iligal nga pagtangtang sa 326 ka unyonista. Tubag usab ang welga sa ulipon nga suhulan sa kumpanya nga niadtong panahona nga ₱9.50 ra kada adlaw.

Human sa tigum, nagmartsa ang mga mag-uuma sa mga kalsada sa Tarlac City. Gidala nila ang ilang mga panawagan alang sa katungod sa yuta, panginabuhian, ug puy-anan.

Napili ang bag-ong mga lider sa AMBALA sa ilang asembliya niadtong Nobyembre 15 nga giapilan sa mga myembro gikan sa nagkalain-laing barangay. Kadaghanan sa bag-ong mga lider mga babaye. Anaa na karon sa ilang mga abaga ang pagbawi sa kadaugan sa welgang bayan ug ang pagpalagsik ug pagpalig-on sa organisasyon.

Paglubong kang Enrile sa Libingan ng mga Bayani, gisupak. Napuluan ka mga organisasyon ug indibidwal ang nagpahayag sa ilang pagsupak sa plano nga ilubong si Juan Ponce Enrile sa Libingan ng mga Bayani karong Nobyembre 22. Si Enrile mao ang gikasilagang arkitekto sa balaod militar, mamamatay-tawo, ug tigpangawkaw sa kinaiyahan ug sa kaban sa nasud. Namatay siya niadtong Nobyembre 13 sa edad nga 101.

Protesta batok sa iligal nga pagpanangtang sa Calabarzon. Nagprotesta ang mga mamumuo gikan sa Pamantik-KMU atubangan sa National Labor Relations Commission sa Calabarzon niadtong Nobyembre 17. Giatol nila kini sa pagdungog sa ahensya sa mga kaso sa iligal nga pagpanangtang sa Lazada, Shopee, ug Coke.

Human niini, nidiretso ang grupo sa upisina sa DPWH IV-A aron makmakon ang malukpanong korapsyon sa mga proyektong pang-imprastraktura.

Hilum nga protesta sa mga magtutudlo ug empleyado sa CEU. Sa milabayng mga semana, nagsab-it ang mga magtutudlo ug empleyado sa Centro Escolar University Faculty and Allied Workers Union og mga panawagan sa ilang mga sinina alang sa disenteng dugang suhulan, pagduso sa *collective bargaining agreement* (CBA), ug uban pang katungod sa mga magtutudlo ug empleyado. Tubag kini sa unyon sa pagdumili sa administrasyon nga mugnaon ang makatarunganong CBA alang sa 2025-2030.

Protesta batok sa COP30. Nagmartsa ang mga grupong anti-imperyalista gikan sa Kalaw Avenue paingon sa embahada sa US sa Maynila niadtong Nobyembre 15 isip pakighiusa sa Global Day of Action for Climate Justice. Kabahin kini sa internasyunal nga kampanya batok sa 30th Conference of the Parties o COP30 nga gilunsad sa Belem, Brasil. Ang COP30 mao ang katiguman sa mga nasud nga nagsaad nga molihok batok sa *climate change*.

Tinuod nga hinungdan sa trahedya sa Cebu: Pagkawkaw sa kinaiyahan ug kaban sa nasud

Niining Nobyembre, gigun-ob ang nasud sa magkasunod nga bagyong Tino ug Uwan. Nagresulta kini og grabeng kadaut sa agrikultura, imprastruktura, kabalayan, ug eskwelahan. Daghan ang namatay ug gatusan ang napalayas gikan sa ilang mga komunidad.

Sa Cebu, dili momenus sa 6,000 ka balay ang naguba, samtang 2,812 ang medyo nadaut sa dihang miigo ang bagyong Tino niadtong Nobyembre 4. Grabeng lunop ug pagdahili sa yuta ang nasinati sa 40 ka barangay. Hangtud sa atop ang baha sa pipila ka subdibisyon nga nagpalutaw sa daghang sakyanan. Tibuok mga balay ang gidala sa baha sa Mandaue City, Danao City, Talisay City, Liloan, Consolacion, ug Asturias.

Sa kinatibuk-an, 232 ka tawo ang namatay ug 112 ang nawala. Sa Cebu, 158 ang namatay ug 58 ang nawala.

Paglabay sa pipila ka adlaw, giigo pag-usab sa bagyong Uwan ang isla. Nagresulta kini sa pagdahili sa yuta sa Naga City ug kadaut sa mga imprastruktura sa San Remigio, Medellin, ug isla sa Caubian sa Lapu-Lapu City.

Ang sunud-sunod nga katalagman dili lang tungod sa *climate change* kundili resulta sa pagpangawkaw sa kinaiyahan ug sa kwarta sa katawhan sa nagharing mga hutong sa Cebu ug sa tibuok nasud.

Walay puas nga paggun-ob sa kabukiran ug kadagatan

Gipagrabe sa kapin sa duha ka dekadang pagkwari sa taas nga bahin sa kayutaan sa prubinsya ang baha ug landslide. Dili momenus sa 15 ka kumpanya ang kasamtangang naghimo og danagkung pagkwari sa isla. Kasagaran ginamina mao ang *limestone*, balas, graba, ug *dolomite* nga ginabaligya ngadto sa mga kumpanya sa semento. Gigamit kini sa reklamasyon sa Cebu ug Manila Bay.

Aduna pay dili momenus sa 12 ka proyektong reklamasyon sa Cebu City ug Lapu-Lapu City. Usa sa labing daku mao ang 235-ektaryang Cebu City Waterfront Reclamation Project. Niadtong 2024, giaprubahan ang dugang unum ka dagkung proyektong reklamasyon nga adunay 765 ektarya. Gigun-ob sa maong mga proyekto ang mga bakhawan nga kaniadto naghatag proteksyon sa mga komunidad sa baybay gikan sa kusog nga bagyo, balod, ug baha. Gibabagan usab niini ang natural nga agianan sa tubig.

Dugang hinungdan sa grabeng baha ang walay hunong nga pagtukod og proyetong *real estate* ug turismo sa taas nga bahin sa Metro Cebu. Usa niini ang The Rise sa Monterrazas de Cebu, usa ka engrandeng pabalay nga nahimutang sa kilid sa bukid sa Cebu City. Gimandoan na kaniadto ang Monterrazas nga hunungon ang proyekto human sa mga baha ug *landslide* sa mga baryo sa ubos nga bahin sa bukid.

Korapsyon sa mga proyektong flood control

Gipagrabe ang paghaguros sa baha ug pagdahili sa yuta gikan sa taas nga bahin sa Cebu sa mga palpak nga proyektong *flood control* sa ubos nga bahin sa isla.

Sumala sa datos sa estado, mokabat sa 343 ang proyekto sa *flood control* sa Cebu gikan 2016 hangtud 2022, ug 168 gikan 2023 hangtud 2025. Naggahin ang prubinsya og ₱26.7 bilyon alang sa 414 ka proyektong *flood control* gikan 2022 hangtud 2025. Giangkon sa lokal nga gubyerno nga tanang gitukod nga *flood control* sukad 2019 mga *substandard* o palpak.

Labing daghan nga nakakuhang kontrata sa Cebu mao ang QM Builders ug Quirante Construction Corp. sa pamilyang Quirante; Alpha & Omega ug St. Timothy Construction sa mga Discaya; Centerways Construction & Devt. Inc. ni Lawrence Lubiano; Legacy Construction ni Alex Abelido; ug WTG Construction & Development Corp. sa pamilya ni Sen. Bong Go.

Kasuko sa mga Cebuano

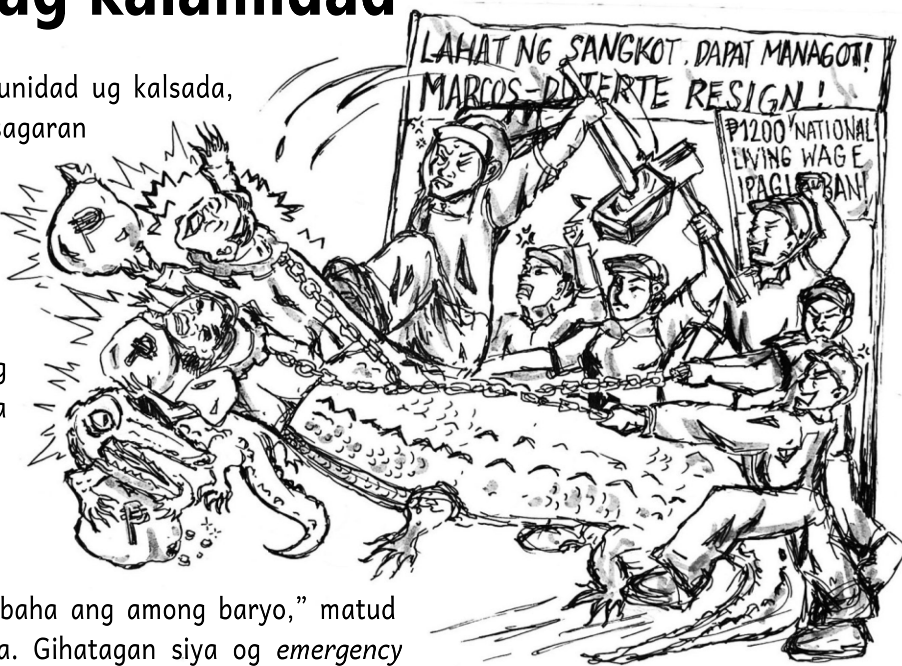
Nagprotesta ang mga biktima sa bagyong Tino gikan sa Barangay Paknaan ug Mandaue City ug mga myembro sa Bagong Alyansang Makabayan-Central Visayas niadtong Nobyembre 15 sa Gorordo Avenue. Gikundena nila ang korapsyon sa prubinsya ug nanawagan og kumpensasyon alang sa mga naigo. Nagdagkot usab sila og kandila ug gipatunog ang mga kampanilya isip paghandum sa mga namatay sa bagyo.

Niadtong Nobyembre 18, upisyal nga gitukod sa mga demokratikong grupo ug sektor ang Kalihukang Sugboanon Kontra Korapsyon (KASUKKO) isip alyansa batok sa korapsyon sa Cebu. Nanawagan ang alyansa sa katawhan nga moapil sa nasudnong protesta karong Nobyembre 30 sa Fuente Osmeña, Cebu City. AB

Lunop sa korapsyon ug pagpanglupig sa mga mamumuo sa matag kalamidad

Matag nalubog sa baha ang mga komunidad ug kalsada, doble ang igo sa mga mamumuo. Kasagaran sila ang nanimuyo ubos ug bahaong bahin sa mga syudad diin gitukod ang mga palpak ug gipangwartahan nga proyektong *flood control*. Wala lang nadaot ang ilang mga balay ug komunidad, nawad-an usab sila og kita, nag-antus sa dili luwas nga kahimtang sa trabaho, ug gikabalak-ang matangtang sa trabaho.

Grabeng naapektuhan ang mga mamumuong ubos ang suhulan, kontraktwal, "self-employed," ug uban pang sa aktwal walay trabaho ug semi-proletaryado. Sila ang "no work-no pay," halos walay benepisyo ug wala o gamay ra kaayo nga tinugum.

Usa niini si Carl nga nag-inusara nagbuhi sa iyang pamilya. Gilunop ang ilang balay sa dihang miigo ang bagyong Tino sa Cebu. Usa ka semana human sa bagyo, wala pa gihapon sila sa iyang igsuon makabalik sa trabaho tungod sa pag-ayo sa ilang nadaut nga balay. Nahurot na ang iyang sweldo. Nahurot na pud ang *13th month pay* nga giuna og hatag sa amo alang unta sa Pasko.

Nasuko siya nga kinahanglan niyang gastohon ang iyang gipaningkamotang tinigum samtang walay napanubag sa mga kurakot. "Lisud kaayo mabiktima sa korapsyon," matud niya. "Dili lang kini pagpangawat og kwarta, pagpangawat usab kini og panahon ug dignidad (kanamong mga mamumuo)."

Sa Balamban, Cebu, luwas sa baha ang *shipyard* sa Austal Limited, usa ka kumpanyang Australyano nga nag-empleyo og 1,500 ka Pilipino. Apan kapin sa 40% sa mga mamumuo niini wala makatrabaho. Usa niini ang *welder* nga si Rico nga nagpuyo sa Mandaue City nga hingpit nga napaapha sa dihang naguba ang dike ug mihaguros ang tubig-baha gikan sa Butuanon River.

"Mala ang shipyard pero lubog sa baha ang among baryo," matud niya. Gihatagan siya og *emergency leave*, apan walay bayad. Sa upat ka adlaw nga *absent*, nawad-an siyag ₱2,000 nga kita. Wala siyay nadawat nga tabang alang sa rehabilitasyon gikan sa Austal ug sa gubyerno.

Pugos nga pagtrabaho taliwala sa kalamidad

Gi-report sa BPO Industry Employees Network (BIEN) nga atol sa bagyong Tino ug Uwan, dili momenos sa 98 ka kumpanyang BPO ang namugos sa ilang empleyado nga mosulod sa trabaho.

"Gisultihan mi nga mosulod, kung dili makibhangan ang among sweldo," sulti sa usa ka *call center agent* sa Metro Manila. Milabang siya sa baha, misakay og dyip nga nagub-an sa dalan. "Wala ko kaabot sa *shift* mao nga gipadad-an ko og *warning* sa *email.*"

"Katawa-hilak" na lang ang lain pang empleyado nga gipugos mag-*work-from-home* taliwala sa malukpanong *brownout*. "Tulo ka adlaw ko walay nabuhat ug walay kita," matud niya. Napugos siyang mag-*overtime* nga walay bayad aron maapas ang iyang kuta.

Sa Bulacan, 200 ka babayeng mamumuo ang gipugos mosulod niadtong Nobyembre 11 para sa "11-11 sale" o adlaw nga adunay diskwento ang mga kumpanyang namaligya sa internet. Sama sa uban, milabang sila sa baha aron makaabot sa bodega nga ilang gitrabahoan.

"Makapasilag kaayo ning mga istorya sa pag-antus sa panahon sa grabeng kalamidad," matud sa Kilusan ng Manggagawang Kababaihan. "Mas giuna pa sa dagkung kumpanya ang dakung ganansya kaysa sa kaluwasan sa ilang mga mamumuo."

Ang Bulacan mao ang sentro sa iskandalo sa mga anomalyang proyektong *flood control*, ikaduha ang Cebu.

Protestang "umahon sa baha ug korapsyon"

Niadtong Nobyembre 14, gilunsad sa Kilusang Mayo Uno ug dili momenus sa 10 ka unyon ang "protestang umahon gikan sa krisis sa baha ug korapsyon." Miapil niini ang mga mamumuo sa Nexperia, Wyeth, Vanson Paper, Regan, Himmel, PLDT, Kowloon House, 4E Builders, ug mga mamumuo sa North Harbor ug First Cavite Industrial Estate.

"Sa pag-igo sa mga katalagman, labaw pang nabutyag ang kawalay pulos sa gubyernong Marcos sa pagsulbad sa mga kalamidad," pamahayag sa KMU.

Niadtong Nobyembre 18, miatubang sa midya ang mga mamumuo ubos sa alyansang Working People Against Corruption aron ipahibalo ang pag-apil sa hut-ong mamumuo sa protesta sa Luneta sa Nobyembre 30. AB

SA MUBONG PAGKASULTI

₱100 BILYON

ang matud kang Zaldy Co, kanhing kongresista, ang gisal-ot ni Marcos Jr sa badyet alang sa 2025; 25% o ₱25B niini napadulong kang Marcos isip kikbak o "SOP".

1,800 klasrum ang naguba tungod sa bagyong Uwan

1,182 dinhi ang naguba gamay, **366** ang grabeng nadaut ug **261** ang hingpit nga naguba Nataho ang pinakadakung kadaut sa Bicol, Calabarzon ug Cordillera Administrative Region.

₱550

tinuod nga bili sa suhulan niadtong Oktubre, taliwala sa ubos nga tantos sa implasyon; dili pa gihapon makasugakod ang suhulan sa mahal nga presyo sa pagkaon, palaliton ug serbisyo.

₱4.35 BILYON

kantidad sa maanomalyang *flood control project* sa Davao City nga gipatuman niadtong 2019-2022; 80 dinhi anaa sa unang distrito sa Davao City.

Gikan sa: ACT Teachers Partylist

₱13.60/litro ↑

pagsaka sa presyo sa *diesel* gikan Oktubre 15, sulod sa pito ka semana gikan sa unang semana sa Oktubre; ₱9.60/litro ang gitaas sa presyo sa gasolina ug ₱10.70/litro sa kerosin.

₱5.1 BILYON

utang nga dili mabayaran sa 38 kooperatiba sa mga "modernong dyip" niadtong 2024-2025, hinungdan sa ilang pagsira ug pagkawala sa panginabuhi sa gatusan ka drayber.

242 gipatay na Palestino sa mga sundalong Israeli sa Gaza taliwala sa hunong-buto nga nagsugod niadtong Oktubre 10.

Gikan sa: Gaza's Health Ministry, November 10, 2025

4% GITAAS SA GDP

sa ika-3 kwarto sa 2025, pinakahinay sa milabayng 14 ka tuig; mikunhod sa 4.1% ang paglambo sa *household consumption* (gasto sa mga pamilya), pinakaubos sa 15 ka tuig (dili lakip ang mga tuig sa pandemya).

Gikan sa: Ibon Foundation

Balita sa gubat sa katawhan sa Pilipinas, abot hangtud France

Matag duha ka semana, nagtapok-tapok ang mga myembro sa Committee to Support the Revolution in the Philippines (CSRP), kaalyado sa Friends of the Filipino People in Struggle (FFPS) sa France, aron hisgutan ang mga isyu sa Ang Bayan (AB). Kabahin kini sa regular nga programa sa CSRP aron tun-an ug ipakaylap ang mga nakab-ot ug pag-uswag sa gubat sa katawhan sa Pilipinas.

Sumala sa Balita from FFPS, pangmasang mantalaan sa grupo, naandan na sa CSRP ang pagpili og importanteng mga artikulo sa AB ug pagtudlo og mga instruktor niini. Kabahin sa pagpangandam sa pagtuon mao ang paghubad sa mga napiling artikulo ngadto sa pinulongang French.

"Adunay lain-laing paagi ang mga kauban sa pag-andam sa pagtuon sa usa ka artikulo," matud ni Ka Isaak sa CSRP. Sa sinugdanan, nakatutok lang ang mga myembro sa simpleng paghubad sa artikulo, apan sa kadugayan nahimong mas komportable na sila ug nakahatag na og dugang konteksto ug impormasyon.

"Pananglitan, magpakita sila og mapa aron matino ang lokasyon sa pipila ka syudad ug prubinsya, maghatag og dugang detalye sa kinabuhi sa usa ka martir, o magpasabot sa kasaysayan sa usa ka organisasyon," matud pa ni Ka Isaak.

Nakita sa CSRP ang maayong epekto sa ilang regular nga diskusyon. Mitaas ang pagsalig sa ilang mga myembro sa paghisgot sa publiko mahitungod sa rebolusyong Pilipino ug labaw silang naaghat sa pag-apil sa mga kalihukan sa internasyunal nga pakigsuod.

"Ang AB labaw pa sa usa ka instrumento sa pagpukaw. Pipila sa mga nisalmot sa diskusyon nahimong sakop na sa CSRP, ug karon nagaapil na sa among mga mobilisasyon," matud ni Ka Isaak. Nagwarawara na sila og bandera sa FFPS ug sa National Democratic Front of the Philippines ug nagpadayag nga andam silang suportahan ang rebolusyong Pilipino, matud pa niya. AB

Asembliya sa KM sa Metro Manila, nalunsad

NAGLUNSAD OG ASEMBLIYA ang usa sa mga balangay sa Kabataang Makabayan (KM)-Metro Manila Luzille Gypsy Zabala Brigade sa usa ka sikretong dapit niadtong Nobyembre 16. Gihimo ang tigum isip kabahin sa paghandum sa ika-61 nga anibersaryo sa KM sa Nobyembre 30.

Gilatid sa asembliya ang higpit nga katungdanan sa KM sa pagpalig-on sa kalihukang kabatan-onang-estudyante sa sentrong lungsod. Matud ni Ka Karso Mapagpalaya, usa sa mitambong sa asembliya, andam na ang mga kabatan-onan sa rehiyon nga huptan ang rebolusyonaryong mga katungdanan sa KM.

Matud pa niya, pagapakyason sa KM ang mga pasistang atake sa rehimeng Marcos Jr ug tumanon ang tahas sa pagsalmot sa kabatan-onan sa armadong pakigbisog. "Kinahanglan isilsil sa kasingkasing sa matag batan-on ang labing importanteng papel sa KM sa pagpaasdang sa rebolusyong Pilipino!"

US, maluibong nagpakusog sa interbensyon atol sa mga kalamidad

Samtang nalubog sa baha ang katawhang Pilipino, napuliki ang US sa pagpakusog sa interbensyong militar niini sa nasud. Kaabag ang itoy niing Armed Forces of the Philippines (AFP), gigamit niining takuban ang HADR (*humanitarian assistance and disaster response*) aron padayong makapahigayon og *war games* ug uban pang kalihukang militar.

Nagpabilin ang mga tropang Australian, usa ka mayor nga kaalyado sa US sa Pacific, sa isla sa Panay atol sa Bagyong Tino. Gitapos niini ang usa ka bulan nga *war games* nga Kasangga: 2025-02 niadtong Nobyembre 7 sa Camp Peralta sa Camindan, Capiz.

Atol sa Bagyong Uwan, mitunga ang presensya sa mga pwersang Amerikano sa Amihanang Luzon diin ginalunsad usab ang 10 ka adlaw nga Joint Exercise (AJEX) Dagat, Langit ug Lupa (DAGITPA) sa AFP. Dili dayag nga kalahok ang US sa maong pagbansay. Bisan pa man, kabahin kini sa gipangduso sa US nga pagpangandam ug pagpanghagit og gubat batok sa iyang karibal nga imperyalistang China. Mismong ang hepe sa AFP ang nagdeklara nga pagpangandam kini kung "atakehon ang Taiwan." Napugos ang AFP nga temporaryong ihunong ang pagbansay aron maghimo og HADR, kauban ang mga tropang US, sa pipila ka bahin sa Luzon.

Nagpabilin usab ang mga barkong iggugubat sa US sa teritoryong kadagatan sa Pilipinas niining panahona. Niadtong Nobyembre 14-15, gilunsad niini ang ika-13 nga Multilateral Maritime Cooperative Activity, kauban ang Japan, ug sa unang higayon, ang Philippine Navy. Nakigdasdas kini sa mga barkong Chinese duul sa Scarborough Shoal.

Sa Alamada, North Cotabato, gilunsad ang usa ka wala ipahibalo nga pagbansay militar niadtong Nobyembre 11-14. Niining mga adlawa, giantus sa mga residente ang tibuok adlaw nga walay hunong nga pagpabuto og nagkalain-laing klase sa armas. Gi-report nila ang presensya sa mga langyawng tropa nga nagsilbing instruktor sa pagbansay sa maniobrang kombat sa ilang mga umahan ug sityo. AB

Depensa sa yuta ug anti-pyudal nga pakigbisog sa Isabela

Atubangan sa daghang hagit, nagpadayon ang upat ka pakigbisog sa mga mag-uuma alang sa ilang katungod sa yuta sa Isabela. Sukad 2019, naglunsad sila og mga kampuhan, bungkalan, dayalogo, petisyon, ug komprontasyon batok sa mga agalong yutaan ug mga ahensya sa gubyerno.

Sa sentral nga Isabela, duha ka komunidad sa mga mag-uuma ang nakigbisog alang sa ilang katungod sa *homestead*. Ang maong erya giilog para mahimong kabahin sa mas dakung *agro-industrial zone* nga gigamit sa dagkung *poultry*, bodega, plantasyon sa melon, tubo, ug uban pa.

Usa niini ang kapin sa 20 ka ektaryang *homestead* nga humayan, maisan, ug melonan nga ginabungkal sa 20 ka pamilya. Kapin sa 40 ka tuig nang kanhing tenante nga nahimong benepisyaryo sa repormang agraryo ang mga pamilya. Pinaagi sa hiniusang lihok, nabawi nila ang giilog nga umahan, napahunong ang pagbaligya sa yuta, ug napahunong ang pagkolekta og abang. Napahunong usab nila ang pagpanghasi ug pagbalay-balay sa mga pulis ug militar.

Sa laing lungsod, nakigbisog ang mga mag-uuma alang sa kapin 20 ektaryang *homestead* nga humayan, maisan, ug gulayan. Ginaugmad kini sa 17 ka pamilyang mag-uuma nga 50 ka tuig nang tenante sa maong dapit. Niadtong 2021, kalit lang mitungha ang paryente sa agalong yutaan nga nagdala og pekeng "reconstituted" nga titulo ug ginailog ang yuta. Sukad niadto, aktibo nang nakigbisog ang mga mag-uuma alang sa ilang katungod taliwala sa pagpanumpo ug paglapas sa tawhanong katungod.

Sa habagatang Isabela, padayon ang pagdepensa sa mga mag-uuma sa ilang katungod sa pagtikad sa duha ka erya. Nagpabilin ang mga mag-uuma nga giilugan og yuta ug disimuladong nagtikad para sa ilang pagkaon ug panginabuhian sa halos 70 ektaryang yuta nga giilog sa usa ka kumpanya sa mina. Sa laing lungsod, gibatukan sa mga mag-uuma ang pag-angkon sa 50 ektaryang yuta sa takuban sa National Greening Program sa gubyerno.

Yawe ang pulitikanhong pagtuon sa pagpataas sa militansya

Sa milabayng unum ka tuig, daku ang papel sa pulitikanhong pagtuon sa pagpataas sa militansya ug paglig-on sa determinasyon sa mga mag-uuma sa ilang pakigbisog. Nahimo kining epektibong sagang batok sa kabangis sa mga agalong yutaan ug sa mga pwersa sa AFP ug PNP.

Sa upat ka kampanya sa Isabela, gisiguro ang paghatag og mga pulitikanhong pagtuon sa lain-laing yugto sa lihok sa mga mag-uuma. Gipahaum nila ang mga diskusyon sa partikular nga kahimtang, direksyon sa sitwasyon, ug pagalunsarong hiniusang aktibidad.

Gitibuok ug gitun-an nila ang kampanyang papel mahitungod sa pagpangilog sa yuta nga ilang giatubang. Gitun-an ang legal nga kahimtang sa mga mag-uuma, ang kasaysayan sa yuta, ug ang ilang katungod dinhi. Gisumpay nila kini sa kinatibuk-ang pakigbisog sa hut-ong mag-uuma sa diskusyon mahitungod sa tinuod nga reporma sa yuta.

Dungan sa pagtukod sa mga kahugpungang mag-uuma, gihisgutan ang oryentasyon sa ilang organisasyon. Nakahimo usab sila og diskusyon mahitungod sa sobrang importasyon sa bugas, pagtukod og base militar sa US sa rehiyon ubos sa EDCA, ug uban pang isyung pangmasa matag moapil sila sa mga rali.

Pormal usab silang nagtuon sa Mubong Kurso sa Katinglingban ug Rebolusyong Pilipino ug Espesyal nga Kursong Masa. Sa pagpalalum sa rebolusyonaryong kahimatngon, gihisgutan nila ang rebolusyonaryong oryentasyon ug tahas sa Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid. Sa pipila ka higayon, nagtuon usab sila og Ang Bayan.

Nahimong tataw usab ang pagtuon sa mga mag-uuma mahitungod sa kahimtang sa tawhanong ug pagbatok sa kampanyang pagpasurender sa mga pulis, militar, ug NTF-Elcac. Gigamit nila kini isip sagang batok sa walay hunong nga pag-atake sa ilang panaghiusa ug pagsulay nga idiskaril sa ilang pakigbisog sa yuta. Mibarog ang mga komunidad batok sa pagpanghadlok ug pagpanglingla sa mga traydor nga "kanhi rebelde."

"Kinahanglang ipadayon ang [mga pagtuon] sa uban pang mga myembro nila ilabina nga nagkabangis ug nagkalisud ang ilang lokal nga pakigbisog sa yuta," matud sa report sa mga organisador. AB

Organisador sa mga mag-uuma sa Isabela, gidakop

Gikundena sa Karapatan-Cagayan Valley ang iligal nga pagdakop kang Stalin Valencia, usa ka organisador sa mga mag-uuma. Gidakop siya sa hiniusang pwersa sa Philippine National Police (PNP) ug 5th ID niadtong Nobyembre 15 sa San Mateo, Isabela. Nag-atubang siyag patung-patong nga mga kasong kriminal lakip ang frustrated murder, murder, ug arson sa Cagayan Valley.

Tibuok gabii siyang gitago ug gihikawan nga makita sa iyang pamilya ug sa iyang gipiling abogado. Nahadlok sila nga gipailalum siya sa interogasyon ug sikolohikal nga tortyur.

Sa Negros, sunud-sunod ang nataho ang mga kaso sa paglapas sa tawhanong katungod gikan Oktubre 28 hangtud Nobyembre 4.

Pag-aresto. Gidakop sa mga sundalo sa 94th IB ang lumad nga si Anoy Pacheco samtang paingon sa iyang umahan sa Sityo Tigbao, Barangay Buenavista, Himamaylan City niadtong Nobyembre 4. Si Pacheco anak sa usa ka "Kalanyan" o lider sa Tribu Magahat-Bukidnon sa ilang lugar.

Pagpangutingkay. Niadtong Oktubre 28, pugos nga gisulod ug giransak sa mga sundalo ang balay sa mag-uuma nga si Remy Villacanao. Sunod niini, gisulong ug giliyukan sa mga sundalo ang balay ni Chona Martinez, asawa ug igsuon sa mga biktima sa pulitikanhong pagpatay sa militar.

Sa Laguna, nag-atubang og hulga sa demolisyon ang komunidad sa mga kabus sa NIA Road Purok 7, Barangay Pooc, Sta. Rosa, Laguna. Ang demolisyon giingonng mohatag dalan sa *road concreting project* sa ahensya. Gitakda kining sugdan sa Nobyembre 18. AB

Aset nga nalambigit sa pagpatay kang Ka Juanito Magbanua, napatay

NAPATAY SA BAGONG Hukbong Bayan (BHB)-South Central Negros (Romeo Nanta Command) sa gilunsad niining armadong aksyon ang intel asset sa 94th IB nga si Jomy Pelarta niadtong gabii sa Nobyembre 6 sa Sityo Sig-ang, Barangay Carabalan, Himamaylan City, Negros Occidental. Nalambigit si Pelarta sa pagpatay sa hors de combat nga tigpamaba sa BHB-Negros Island nga si Ka Juanito Magbanua (Romeo Nanta) niadtong 2022.

Si Pelarta mao ang nagtudlo sa lokasyon ni Ka Juanito sa Sityo Medel. Gidakop, gitortyur, ug tinuyong gipatay sa mga sundalo ang tigpamaba nga naka-*medical leave* niadtong panahona. Human niini, gipagawas nga napatay siya sa usa ka armadong engkwentro. Nalambigit usab si Pelarta sa pagpareyd sa yunit sa BHB pipila ka adlaw sa wala pa niya gipadakop si Ka Juanito. Nalambigit pa si Pelarta sa duha ka kaso sa pagpanglugos ug sulayng paglugos.

Imperyalistang *proxy war,* ugat sa armadong kaguliyang ug henosidyo sa Sudan

Padayong gigun-ob sa kagubot ang Sudan sukad miulbo ang gubat niadtong 2023 tali sa Sudanese Armed Forces (SAF) ug Rapid Support Forces (RSF). Kapin 150,000 na ka tawo ang namatay sa gubat, ug milyun-milyon pa ang napugos nga mopahawa.

Anaa sa 25 milyong Sudanese ang nag-antus sa grabeng kagutom. Giila ang nasud nga adunay usa sa labing grabeng krisis sa kagutom sa tibuok kalibutan.

Sumala sa International League of Peoples' Struggle (ILPS), dili lang yanong panagbangi sa lokal nga mga pwersa ang nahitabo sa Sudan. Nanginlabot dinhi ang US aron kontrolon dili lang ang gubyerno sa Sudan apan bisan ang mga bahandi-mineral sa nasud.

Gipasabong sa US, pinaagi sa mga kaalyado niini sa Middle East, ang RSF ug SAF. Kaabag niini ang Mossad, ang ahensya sa paniktik sa Zionistang Israel, sa pagbansay sa RSF. Gipaulbo sa US ang panagbangi aron pahuyangon ang panaghiusa sa mga nasud sa Africa ug Arab ug aron mapadayon ang kontrol niini sa natural nga bahandi sa rehiyon, ilabina sa bulawan ug lana. Gitugutan usab sa US ang mga itoy niini sa Middle East nga makaganansya sa pagbaligya og armas sa nanagbanging pwersa.

Makita dinhi nga ang US mao ang nag-unang may tulubagon sa krisis ug sa ang-ang henosidyo nga kabangis sa Sudan, matud sa ILPS.

"Ang krisis sa Sudan salamin sa miaging mga interbensyon sa imperyalista sa Iraq, Libya, ug Syria," matud pa niini. Pareho kini sa mga gubat nga gihimo sa ngalan sa demokrasya apan sa tinuod para sa interes sa US ug sa mga kaalyado niini. Kabahin usab kini sa mas lapad nga kampanya sa US ug sa mga kaalyado niini aron bahinon ug kontrolon ang mga nasud sa Africa ug West Asia. Lakip niini ang mga gubat sa Democratic Republic of the Congo ug ang pag-atake sa Yemen ug Palestine, nga tanan nag-atake sa katungod sa mga katawhan sa ilang kaugalingong paghukum. AB